

JESUS GÅR TIL FILMEN

Jesusfiguren i moderne film

ALFA

JESUS GÅR TIL FILMEN
– JESUSFIGUREN I MODERNE FILM

JESUS GÅR TIL FILMEN
– JESUSFIGUREN I MODERNE FILM

*Redigeret af
Ida Auken og Bo Torp Pedersen*

Forlaget ALFA
København 2007

Jesus går til filmen – Jesusfiguren i moderne film
Redaktion og forord: Ida Auken og Bo Torp Pedersen

© Forfatterne og Forlaget ALFA, 2007

Bogen er sat med Garamond på Religionspædagogisk
Center og trykt hos Bookwell

ISBN: 978 87 91191 26 8

Omslag: Æseløre

Udgivet med støtte fra: FELIX-fonden, Det Danske Filminstitut,
G.E.C. Gads Fond, Jens Nørregaard og Hal Kochs Mindefond, Kirke og Film

I forbindelse med bogens billedmateriale vil vi gerne takke:
Atlantic Film, Miracle Film, Stillphoto Jan Schut, Universal Film, Zentropa

For enkelte billeder i denne bog er det ikke lykkedes os at komme i kontakt med den retmæssige indehaver af ophavsrettighederne. Såfremt forlaget på denne måde måtte have krænket ophavsretten, er det sket ufrivilligt og utilsigtet. Retmæssige krav i denne forbindelse vil selvfølgelig blive honoreret, som havde vi indhentet tilladelse i forvejen.

Forlaget ALFA
Frederiksberg Allé 10
DK-1820 Frederiksberg C
tlf. 3324 9250 – fax 3325 0607
www.forlagetalfa.dk

Forord	7
Jesus mellem kirke og kultur – <i>Om Denys Arcands film Jesus fra Montreal</i> Geert Hallbäck	11
Mel Gibsons The Passion of the Christ Jes Nysten	29
Brians navn – <i>Latter og kristendom i Monty Pythons Life of Brian</i> Lars Sandbeck	39
Jesus i Hollywood – <i>Den filmiske Jesus i et kristologisk og samtidshistorisk perspektiv</i> Paul Otto Brunstad	61
Jesus-transfigurationer i moderne actionfilm Louise Rasmussen	77
Lars von Triers Kristus-imitationer Peter Tudvad	93
De fængsledes evangelium – <i>Realisme og myte i The Shawshank Redemption</i> Ida Auken og Bent Meier Sørensen	115
Filmografi	137

Forord

I de senere år er vi blevet præsenteret for et væld af film, der mere eller mindre tro mod det bibelske forlæg portrætter Jesus' liv, død og opstandelse. Flere af disse film har vakt stor opsigt på verdensplan. Nogle fordi de er blevet betragtet som blasfemiske og skandaløse, andre fordi de er blevet lanceret og opreklameret som Hollywood-storfilm, og andre igen fordi det har været finkulturelle film, der har appelleret til et særligt publikum.

Disse 'Jesusfilm' kan deles op i to kategorier: film, der fremstiller en eksplicit Jesusfigur, og film, der indeholder en eller flere Jesustransfigurationer. Jesusfigurer finder vi i de film, hvor Jesus spiller hovedrollen såsom i *The Last Temptation of Christ*, *Jesus Christ Superstar* og senest *The Passion of The Christ*, men man kan også se Jesusfiguren optræde i biroller, som f.eks. i *Life of Brian*. En Jesustransfiguration adskiller sig fra en Jesusfigur derved, at den kan

udgøres af et motiv, et narrativt forløb eller en egentlig person. I transfigurationerne belyses, forvandles og videreudvikles den bibelske Jesusfigur. Nogle steder bliver transfigurationen blot til et motiv, f.eks. opstandelse, tilgivelse eller forsoning, og andre steder genkender man hele narrative forløb, der svarer til de bibelske fortællinger om Jesus.

Jesus går til filmen – Jesusfiguren i moderne film præsenterer analyser og fortolkninger af en lang række af disse film:

Geert Hallbäck gennemgår den canadiske film *Jesus fra Montreal*, der handler om en teatertrup, som skal opføre et stykke om Jesus. Filmen præsenterer via dette teaterstykke, som man ser lange uddrag fra, en tydelig Jesusfigur. Men stykkets hovedrolleindehaver udvikler sig i løbet af filmen ligeledes til en Jesustransfiguration, da man ser, hvordan

hans liv uden for teatret kommer til at ligne det passionsspil, som teatertruppen opfører.

Jes Nysten beskriver den store gennemslagskraft, som *The Passion of The Christ* havde, med udgangspunkt i filmens lancering. Han peger på, hvorledes fremstillingen af Jesus' lidelse og død, udgør en særlig voldsæstetik, hvis fortilfælde man kan finde hos katolske teologer.

Lars Sandbeck fortolker Monty Pythons *Life of Brian* som en parallel til Umberto Ecos *Rosens Navn*, idet han ser humoren som en undergravende og revolutionær faktor. I Sandbecks fortolkning finder man ligeledes både en Jesusfigur, da Jesus optræder to steder i filmen, og en Jesustransfiguration, da Brians liv udformer sig som en parallel til Jesus' liv. I disse to figurer splittes den bibelske Jesusfigur op i en helt guddommelig figur, den ophøjede Jesus, og en helt menneskelig figur, den meget prosaiske Brian.

Paul Otto Brunstad gennemgår en række af de store Hollywood-film med særlig interesse for, hvilken kristologi der fremstilles i disse film. Brunstad kommer også ind på de generelle vanskeligheder ved at omsætte evangeliernes beretninger til film.

Louise Rasmussen har ligeledes et Hollywood-perspektiv, men stiller skarpt på amerikanske action-film, hvor

hun finder Jesustransfigurationer i Rambo- og Terminatorfilmene.

I en tour de force gennem Lars von Triers produktioner *Breaking the Waves*, *Dancer in the Dark*, *Riget II*, *Idioterne* og *Dogville* viser Peter Tudvad på overbevisende måde, hvorledes personer i disse film kan ses som mere eller mindre vellykkede Kristus-imitationer.

Bogen afsluttes af Ida Auken og Bent Meier Sørensens transfigurative tolkning af *The Shawshank Redemption*, der ser filmen som en moderne fortælling om forløsning. I denne tolkning er det ikke kun den bibelske Jesus, der transfigureres, men også Moses, Noah, disciplene, evangelisterne og Jomfru Maria.

Udover at gøre os alle lidt klogere på nogle udvalgte film skulle artiklerne i denne bog gerne inspirere til brug af film i både kristendoms- og konfirmandundervisning, i studiekredse eller lignende sammenhænge, hvor der gives mulighed for en drøftelse af filmenes Jesus-fortolkninger. Det er tankevækkende, hvor godt f.eks. en film som *Jesus fra Montreal* modtages af konfirmander, og måske ligger der en særlig pædagogisk pointe i det at behandle film, der kan tolkes som indeholdende Jesustransfigurationer, såsom

Matrix, *Terminator* og *The Shawshank Redemption*, nemlig at man opdager Jesus-fortællingen som en grundfortælling bag en tilsyneladende helt anden fortælling.

For at bogen kan appellere bredere end til teologisk fagkyndige, har vi forsøgt at holde artiklerne i et enkelt sprog uden for mange noter og udenlandske citater. Paul Otto Brunstads artikel er udlånt og oversat fra tidsskriftet *Studia Theologica – Scandinavian Journal of Theology*, og den rummer derfor flere litteraturhenvisninger og noter end bogens øvrige artikler. Bogen afrundes med en række fakta-oplysninger om de film, der her har fået en væsentlig omtale.

Frederiksberg, januar 2007
Ida Auken og Bo Torp Pedersen